WARTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok V. Kraków, środa 16 sierpnia 1922. Nr. 219.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowa 7
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 41.323
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi
Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględnione.
Redakcya rękopisów nie zwraca.
Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru 40 h.

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 930 kwart. 2790 Mk
w Krakowie z odnoszeniem do domu 1050·— „ 3150·— „
Na prowincyi: z przesyłką pocz. 1150·— „ 3450·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową 1600·— „ 4800·— „
Ogłoszenia: drobne ogłoszenia od wyrazu 20·— Mk., wiersz milimetr. 1-szpalt. Mk 25. Nadesłane Mk 65·—. Wiersz milimetrowy 1 szp. w tekście Mk 85·—. Wiersz milim. etr. 1 szp. na 1. stronie 100 Mk. Gratulacye 800 Mkp. — Ceny ogłoszeń zagr. o 100% droższe

Premier Nowak o obecnem położeniu Polski.

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa. (M). Premier Nowak przyjął dziś w obecności ministra spraw zagranicznych p. Narutowicza, redaktora „Journal de Pologne". Rozmowa toczyła się około sprawy Galicyi wschodniej. Premier oświadczył: „Porozumiałem się z p. marszałkiem w sprawie zwołania na dzień 18 bm. komisyi konstytucyjnej i zagranicznej. Pragnę bowiem koniecznie pewnego odroczenia wyborów, gdyż wiele jeszcze trzeba załatwić w tej sprawie, tak że termin wyborów, wyznaczony przez sejm ze względów technicznych nie mógłby być dotrzymany.

Na zapytanie redaktora, jak premier zapatruje się na sprawę wsch. Galicyi oraz na kwestyę mniejszości narodowych odpowiedział dr. Nowak:

„Sprawa Galicyi wschodniej jest dla Polski bardzo żywotną. Państwowy byt polityczny Polski mógłby być zagrożony, gdyby nasze granice miały być zakwestynowane i zagrożone.

Co się tyczy Rusinów, chcemy im dać autonomię liberalną, o ile to połączone być może bez szkody dla państwa. Chcemy rozstrzygnąć tę sprawę w pełnej zgodzie z aliantami a szczególnie z Francyą, którą informujemy o wszystkiem ,co robimy. Sądzimy bowiem, że dobry przyjaciel zawsze wiedzieć winien, co czyni sprzymierzeniec.

W ekspose moim w sejmie oświadczyłem, iż jestem zdania, że mniejszości narodowe muszą korzystać w pełni ze wszystkich praw, które im nadaje konstytucya.

Jeżeli Niemcy w tej sprawie są najbardziej ruchliwi, to należy pamiętać, że kwestya ich żądań różni się bardzo od spraw innych mniejszości i musi być rozstrzygnięta z wielką rozwagą. Tendencyą mego rządu będzie nie czynić żadnych różnic pomiędzy obywatelami kraju.

Ogólna sytuacya państwa jest pomyślna. Nie obawiammy się gróźb wojennych. Jesteśmy pacyfistami. Nasi włościanie spokojnie pracują przy żniwach, zbiory są lepsze, niż roku zeszłego. Będziemy mogli się sami wyżywić, bez przywozu z zagranicy. Dla utrzymania pokoju chcemy mieć dobrą armię i z zadowoleniem mogę stwierdzić, że ulepsza się ona stale.

Na zakończenie zapytał redaktor, czy może premiera nazwać optymistą. Dr. Nowak odpowiedział:

„Owszem! Państwo jest bardzo młode a wypadki ostatnich miesięcy są zwykłym fermentem, nieodzownym przy młodem winie, które dopiero potem staje się dobrem".

Konferencya militarna państw bałtyckich z udziałem Polski.

Dynaburg. (AW) Prasa łotewska donosi, że przedstawiciele łotewskiego sztabu generalnego gen. Penikis i podpułkownik Ramat, powrócili z konferencyi przedstawicieli sztabów generalnych państw bałtyckich. Na konferencyi omawiano sprawy wojskowe Finlandyi, Estonii, Łotwy i Polski W kwestyach tych osiągnięto zupełne porozumienie. Przyjęto jednomyślnie projekt, który przedstawiciele sztabów generalnych przedłożą swoim rządom. Konferencya odbędzie się prawdopodobnie w Rydze, lub Rewlu.

Rząd bawarski przyjął kompromis berliński.

Berlin. PAT. Z Monachium donoszą, że rada ministrów aprobowała układ rządu bawarskiego z rządem Rzeszy w sprawie zatargu o ustawę o ochronie republiki i że tylko niektóre partye koalicyjne życzą sobie pewnych nieistotnych zmian ustawy o policyi kryminalnej.

* * *

Berlin. (A. W.) W uzupełnieniu porozumienia się Bawaryi z Rzeszą, oświadczył bawarski rząd że gotów jest najpóźniej do 18 bm. znieść znane rozporządzenia z 24 lipca. Rząd Rzeszy zaznacza również, że jego polityka nie zmierza do ograniczenia suwerennych praw poszczególnych państw i sądzi, że podział państwa na poszczególne kraje odpowiada niemieckiej kulturze i że pielęgnowanie uświadomienia szczepowego w poszczególnych krajach jest najlepszą rękojmią łączności narodowej.

Zwycięstwo wojsk rządowych w Irlandyi.

Leafield. PAT, Na gmachu głównego dowództwa w Dublinie obwieszczono następujący komunikat: Wojska rządowe przy wkraczaniu do miasta Corck były owacyjne witane. Wojska republikańskie wycofały się w nieładzie przed przybyciem wojsk rządowych. Przed odwrotem wojska republikańskie podpaliły koszary, budynki szkolne i trzy mosty. Wojska rządowe miały 7 zabitych i wielu rannych, wojska republikańskie 5 zabitych i 20 rannych, 50 żołnierzy republikańskich dostało się do niewoli.

Londyn. PAT. Do urzędu pocztowego w Dublinie wdarła się grupa powstańców i opanowała gmach na kilka godzin. Powstańcy usiłowali podpalić budynek, ale straż pożarna ugasiła ogień. Oddziały wojska rządowego, które nadeszły, odebrały budynek. W międzyczasie powstańcy zniszczyli znaczną część urządzeń telefonicznych.

Strejk robotników w Białej-Bielsku.

Bielsko. (AW). Korespondent Agencyi wschodniej donosi: Od poniedziałku rano w myśl zapadłej uchwały związku robotników przędzalnianych i metalowych, w okręgu Bielsko-Biała, rozpoczęto strejk. Obecnie toczą się rokowania o oświadczenie się za strejkiem innych organizacyi robotniczych. Bielsko i Biała wyglądają, jak wymarłe. Żadna syrena fabryczna nie przerwała niezmożnej ciszy. Ustał duży ruch transportowy, z dworca i do dworca. Zachodzi pytanie, czy robotnicy osiągną swe żądania, i czy w pokojowej drodze nie mogliby ich osiągnąć bez olbrzymich strat, jakie pociąga za sobą tak dla jednej, jak i dla drugiej strony bezrobocie.

Naczelnik Państwa w Wilnie.

Wilno. PAT. O godzinie 11 przed południem przybył tu naczelnik państwa, witany entuzyastycznie przez publiczność, licznie zebraną na Jego powitanie.

Układ polsko-włoski.

Rzym. PAT. „Tribuna" donosi, że z powodu odroczenia parlamentu włoskiego ratyfikacya polsko-włoskiego układu handlowego nastąpi w drodze dekretu królewskiego.

—oo—

Echa defraudacyi w „Banku handlowym".

Warszawa. (M.) Bank handlowy w sprawie popełnionej kradzieży donosi, że przy dokonanej rewizyi w dziale zagranicznych korespondentów, stwierdzono. że nadużycia dosięgają kwoty 400 milionów. Wedle posiadanych dotąd danych ujawniono dotychczas, że przetrwonione sumy współwinnych sięgają sumy 300 milionów.

—o—

Rosya ma... zamiar wywozić zboże.

Moskwa. PAT. Zastępca komisarza rolnictwa Osiński w rozmowie z przedstawicielem Rosty oświadczył, że zbiory w roku bieżącym wyniosą 300 milionów pudów, co stanowi trzy czwarte zbiorów przedwojennych. Rosya w roku bieżącym będzie w stanie wywieść część swego zboża zagranicę.

Sytuacya na Wschodzie.

Londyn. PAT. Z Aten donoszą, że na linii Czataldży utworzona została strefa neutralna.

Londyn. PAT. Wedle telegramów z Konstantynopola z powodu skonfiskowania w Batum przez sowiety okrętów handlowych angielskich, wyruszyły do Batum okręty wojenne angielskie.

Zjazd „masoneryi“ w Kopenhadze.

Kraków, 15 sierpnia.

(is) Z wielce znamiennem milczeniem przeszła prawie cała Polska do porządku dziennego nad zdarzeniem, jakie niedawno, bo przed tygodniem miało miejsce w świecie chrześcijańskim.

Okazuje się zwolna, że na szerokim świecie chrześcijańskim, tam, gdzie przepędzono już na cztery wiatry ducha inkwizycyi i eksterminacyi politycznej, tak dobrze czującego się u nas pod opiekuńczemi skrzydłami umysłów tego pokroju średniowiecznego, co ks. Lutosławski, idea Ligi Narodów, ten okrzyczany twór „umysłu żydowskiego“, zaczyna sobie konsekwentnie drogę torować i przyjmować się na glebie chrześcijańskiej, mimo swej prowenieneyi żydowskiej.

Maluczko, a doczekamy się czasu, kiedy ks. Lutosławski ekskomunikowany za herezyę przeciw Lidze Narodów odbędzie cnotliwą, bogobojną pielgrzymkę do Kanossy i aby dostąpić łaski, zacznie udawadniać, że to nie Żydzi „wymyślili“ Ligę Narodów, lecz że oni właśnie są jej najzaciętszymi wrogami.

Trochę cierpliwości — — Skoki takie w taktyce antyżydowskiej, choć nie bardzo czyste, stały się już integralną częścią walki przeciw „mędrcom Syonu“, „anonimowemu mocarstwu“ itd.

Środki walki bywają wszak w polityce dobierane wedle potrzeby i czasu chodzi tylko o to, by mieć czoło trochę miedziane, nie zbyt wiele szacunku przed prawdą i sporą szczyptę celowej nahalności, a „całość sama się składa“.

O jakiem zdarzeniu mówimy?

Między 5 a 10 sierpnia obradowała w Kopenhadze „Chrześcijańska Konferencya Zbratania międzynarodowego“. Dwustu delegatów kościołów wszystkich wyznań chrześcijańskich reprezentujących wszystkie narody chrześcijańskie Europy z wyjątkiem Rosyan, a nadto Amerykę i Japonię, ogółem 25 narodów zjechało do stolicy duńskiej, by utrwalić ideę zbratania ludów.

Konferencya miała charakter religijny i równocześnie polityczny. W dziedzinie pierwszej stwierdziła naturalnie, że idea zbratania ma nastąpić jedynie na podłożu wiary chrześcijańskiej. Tą częścią konferencyi, wkraczającą w dziedzinę apologetyki kościelnej nie mamy zamiaru zajmować, bo po pierwsze byłoby to rzeczą bezcelową, a po drugie szermierka na temat polityki wyznaniowej nie leży na linii naszego obowiązku publicystycznego.

Zasługuje jednak na pełną uwagę dziedzina druga — polityczna. Odnośnie do niej konferencya m. i. powzięła rezolucyę, w myśl której delegaci chrześcijańscy zwracają się do Ligi Narodów z wezwaniem, aby przedsięwzięła niezbędne kroki dla zabezpieczenia praw mniejszościom religijnym i narodowym. Rezolucya ta zaleca utworzenie stałego specjalnego komitetu, w skład którego weszliby również przedstawiciele Kościoła. Trzecia rezolucya wyraża uznanie dla konferencyi waszyngtońskiej, wreszcie przyjęto rezolucyę w sprawie powszechnego rozbrojenia treści następującej:

Konferencya stwierdza, że pomimo ciężkich doświadczeń wojny; pomimo nadziei, jakie wzbudził swego czasu program Wilsona, wbrew statutowi Ligi Narodów, która dąży do redukcyi zbrojeń na całym świecie, wbrew postanowieniom Konferencyi waszyngtońskiej co do redukcyi zbrojeń morskich, oraz wbrew intensywnemu dążeniu ludzkości do zmniejszenia ciężarów wojennych, ilość ludzi pod bronią i wydatki na cele wojenne są znacznie większe, niż przed rokiem 1914, a wzajemna nieufność ludów wzrosła bardziej niż kiedykolwiek.

Rezolucya uznaje dalej potrzebę utrzymania odpowiednich sił zbrojnych dla zagwarantowania bezpieczeństwa narodów aż do dnia, kiedy istotnie Liga Narodów uzyska dostateczny wpływ i autorytet. Rezolucya podkreśla konieczność zwiększenia obowiązków kościoła w walce o rozbrojenie wszystkich ludów. Konferencya usiłuje zalecić dokonanie powszechnej redukcyi zbrojeń, oraz uznaje arbitraż w konfliktach międzynarodowych.

Rezolucye te w swej części politycznej prawie, że identyczne z rezolucyami powziętemi na niedawnem Zjeździe przyjaciół Ligi Narodów w Pradze i na tzw. Konferencyi pokoju w Londynie, zamkniętej dopiero przed 10 dniami.

Ta zbieżność uchwał dwóch konferencyi nieoficyalnych, które miały charakter ogólny z uchwałami trzeciej eksklużywnie religijnej, chrześcijańskiej jest znamienną dlatego, że w świecie katolickim, zwłaszcza zaś w prasie katolickiej polskiej, starano się gwałtem konferencye pierwsze napiętnować, jako emanacyę „anonimowego mocarstwa“, idącego wedle teoryi tak zastrzegająco światłych i głębokich polityków, jak ks. Kruszyński na... podbój... chrześcijaństwa!

Konferencyę praską nazwał „Kuryer Poznański“ zjazdem „międzynarodowej masoneryi“, co w języku „Kuryera Poznańskiego“ oznacza „mixtum compositum“, złożone z Żyda, antychrysta, bolszewika, anarchisty, nihilisty itp.

A jakżeż teraz? Skoro 200 delegatów 25 narodów chrześcijańskich oświadczyło się na zjeździe kościelny, na którym roiło się od biskupów i arcybiskupów, za tak wszetecznemi rzeczami, jak Liga Narodów, rozbrojenie i horribile dictu — arbitraż w konfliktach międzynarodowych!

Jakżeż teraz, skoro zjazd chrześcijański oświadczył się — za takim szatańskim wymysłem, jak ochrona mniejszości religijnych i narodowych?

A może, kto wie, cała ta spora liczba poważnych książąt kościołów chrześcijańskich wraz z prezydentem Stanów Zjednoczonych Hardingem, który zjazd przywitał telegraficznie i królem duńskim, który przyjął deputacyę Zjazdu — to członkowie tajnej, nihilistyczno-żydowskiej międzynarodowej masoneryi? Może?!

Zdaje się, że tak jest, bo „Kuryer Poznański“ a wraz z nim prasa polska mniej lub bardziej wirująca w orbicie ks. Lutosławskiego — milczy, zawzięcie milczy, jakby jej wstyd było, że na świecie szerokim, inaczej myślą o tych sprawach, niż tu u nas w wolnej Rzeczypospolitej, tak gorąco spragnionej upodobnienia się do kulturalnych państw Zachodu.

W naszem światku — Liga Narodów, arbitraż, rozbrojenie częściowe choćby i równoczesne na całym świecie — to zamach na suwerenność, a ochrona mniejszości narodowych — to państwo w państwie, bo myśl o zbrataniu ludów, za którem tak gromki głos podniósł Chrześcijański Zjazd w Kopenhadze jest u nas chimerą, żydowskim wymysłem.

Za to szowinizm i bezgraniczne, do białości rozżarzone rozmiętnienie narodowe hula sobie i hasa u nas, jakby na świecie ciągle było jeszcze ciemno, jakby świat ciągle jeszcze miał mało wojen i walk narodowych, a pokój i szacunek między narodami był hańbą sromotną.

Czas już najwyższy, aby Lutosławszczyzna otworzyła okienko polskie na świat szeroki i zaczerpnęła tchu i powietrza od strony morza, ze stolicy duńskiej, w której „masonerya“ chrześcijańska rozwinęła sztandar Ligi Narodów zbratanie ludów.

Narady nad sprawą moratoryum dla Niemiec zostały przerwane.

Londyn PAT. Na posiedzeniu ministrów koalicyjnych i ministrów finansowych przyjęto wniosek odraczający naradę nad kwestyą moratoryum i uchwalono wezwać Niemcy, by uiściły wypłaty dnia 15-go sierpnia br. Za dwa do trzech miesięcy mają być podjęte obrady w sprawie moratoryum.

Londyn. PAT. Prezydent Poincare porozumiał się z panem Duboisem co do ewentualnych zarządzeń Komisyi reparacyjnej, jeżeli rządy państw sprzymierzonych nie będą w stanie zakomunikowania rządowi Rzeszy przed terminem 15 sierpnia br., decyzyi, dotyczącej moratoryum. Wydaje się bezspornem, że w razie braku odpowiedzi w dniu 15-go sierpnia br. wszelkie zastrzeżenia dotyczące praw sprzymierzonych pozostaną w mocy.

Sytuacya przed powzięciem decyzyi.

Londyn. PAT. Dziś rano odbyły się wspólne narady Lloyd George'a, Poincarego, Theunisa, Szancera i Hayaschi w sprawie powzięcia wspólnej uchwały dotyczącej moratoryum. Celu tego nie osiągnięto. Szefowie delegacyi omawiali sprawę odroczenia ostatecznej decyzyi na trzy miesiące z jednoczesnem przyznaniem moratoryum obowiązującem niezwłocznie. Prezydent Poincare sprzeciwił się udzieleniu moratoryum bez uzyskania gwarancyi. Wobec tego do porozumienia nie mogło dojść. Delegaci rozstali się, oświadczając że namyślą się jeszcze nad tą sprawą, lecz nie wyznaczono terminu nowego spotkania. Obecnie zdaje się być prawie pewnem, że uczestnicy konferencyi rozjadą się, nie powziąwszy uchwały wspólnej w sprawie moratoryum.

Paryż. PAT. Agencya Havasa donosi z Londynu, że Szancer konferował wczoraj wieczorem i dziś rano przed konferencyą szefów delegacyi z Lloyd George'm. Koła włoskie są zdania, że rokowania nie doprowadziły do żadnego wyniku.

Londyn. (A. W.) Omawiając stanowisko delegacyi włoskiej na konferencyi londyńskiej, sądzi „Times“, że delegacya włoska uważa za niemożliwe wyjmowanie jedną ręką Niemcom pieniędzy z kieszeni a drugą przyznawania im moratoryum. Delegacya włoska poparła propozycyę francuską, by kwestyę lasów państwowych odstąpić komisyi reparacyjnej, gdyż Włochy kładą duży nacisk na ten szczegół propozycyi francuskich. Zdaniem delegacyi włoskiej lepiej jest stworzyć teraz prowizoryum, ażeby następnie móc rzeczywiście przystąpić do rozwiązania zagadnienia długów i reparacyi. Sądzą także, że i Ameryka po wyborach w listopadzie będzie skłonniejsza wziąść udział w konferencyi.

Leafield. PAT. Rzeczoznawcy, którym przekazano do zbadania angielskie kontrpropozycye, dotyczące sprawy moratoryum, odbyli dziś dwa posiedzenia. Dzisiaj odbyła się także wymiana zdań między premierami. Jedne i drugie narady nie doprowadziły do porozumienia. „Observer“ pisze, że zagadnienie stało się obecnie bardziej skomplikowanem, niż można się było tego spodziewać w piątek. Rzeczoznawcy donieśli o różnicach swoich poglądów swoim premierom, którzy jutro zbiorą się na poufną naradę. Gabinet angielski, który dziś obradował, ponownie udzielił pełnego poparcia Lloydowi George i zostawił załatwienie sprawy w jego rękach.

Paryż. PAT. „Temps“ donosi, że członkowie komisyi reparacyjnej mają się zebrać w poniedziałek dla ułożenia odpowiedzi na notę niemiecką, żądającą moratoryum.

Berlin. PAT. Komisya reparacyjna złożyła dziś popołudniu komisyi dla niemieckich długów wojennych w Paryżu następującą notę: „Komisya reparacyjna nie jest w stanie wbrew zapowiedzi w piśmie z dnia 13 lipca br. donieść komisyi niemieckiej przed 15 sierpnia br. o swem rozstrzygnięciu w sprawie memorandum niemieckiego z dnia 12 lipca br. Komisya reparacyjna powzięła postanowienia w kwestyi terminu płatności w dniu 15 sierpnia, który to termin aż do czasu ewentualnej decyzyi ma pozostać niezmieniony. (—) Dubois, Brandbury“.

Berlin. A. W.) Specyalny korespondent „Berliner Tagblatt“ pisze z Londynu: Niemcy nie powinni zapominać, że polityczne i gospodarcze ciężary, które im konferencya londyńska nałoży, będą nadzwyczaj twarde, choćby tylko polegały na daninie wywozowej i zajęciu ceł, jak to miało miejsce w Turcyi. Jest więcej niż prawdopodobne, że nie wyczerpią one wszystkich ciężarów.

ECHA POLITYCZNE.

Skutki rządów chłopskich w Bułgaryi.

B. prezydent rządu bułgarskiego Dr. Danew, jeden z przywódców opozycyjnego bloku przeciw obecnemu rządowi chłopskiemu, udzielił wywiadu korespondentowi dziennika bukareszteńskiego „Dacia". W wywiadzie tym poddał krytyce rządy Stambulińskiego, uzasadniając stanowisko opozycyi.

„Jak wiadomo — mówił Dr. Danew — należę do opozycyi. Będę się starał o zupełną bezstronność sądu. Dlatego rozpocznę od tego, co można zapisać na dobro obecnego rządu. A więc: 1) objęcie rządów przez dowódców stronnictwa chłopskiego wciągnęło szerokie warstwy ludowe dawniej politycznie nieczynne do życia politycznego, 2) Udzielono słusznie poparcia nieposiadającym ziemi, 3) Rząd chłopski uczynił wiele dla wzmożenia ruchu spółdzielczego, 4) Sytuacya zagraniczna powojenna wymagała dojścia do steru nowych rządów politycznych, 5) Rząd Stambulińskiego oparty o masy chłopskie, tworzące 80 procent ludności, najłatwiej mógł przeciwstawić się fali bolszewizmu.

To były dobre strony rządów chłopskich. Zarazem jednak ministrowie ich byli: 1) w sprawach politycznych i administracyjnych niedoświadczeni, 2) Stronnictwo chłopskie, jako natychmiast niemal po swem powstaniu doszłe do władzy, nie posiadało jeszcze wcale zmysłu rządzenia. Narazić to musiało stronnictwo na niebezpieczeństwo korrupcyi, które też z jego rządów wynikło.

W miesiącu lutym odbyły się nowe powszechne wybory. Okazało się przy nich, że stronnictwo chłopskie miało za sobą już tylko 40 procent ogółu chłopów, czyli że straciło ogromnie na wpływie. Cóż stało się przyczyną tej klęski? Rząd p. Stambulińskiego po objęciu władzy oddał handel w ręce państwa. Jest to rzecz niełatwa nawet w najlepiej zorganizowanych państwach. W Bułgaryi próba ta całkowicie zawiodła i to zaszkodziło niezmiernie stronnictwu chłopskiemu. Wydawane przez rząd ustawy agrarne, według których każdy większy właściciel ziemski (za takiego uważa ustawa każdego, kto ma powyżej 30 hektarów) zmuszony był do oddawania tego co posiadał ponad 30 hektarów po cenach przedwojennych podczas gdy obecne są około stokrotnie wyższe. Ustawy te nie znalazły przychylnego zrozumienia u bułgarskiej wsi. Uznano ich wykonywanie za proste rozbójnictwo. Kto miał dwa domy, musiał jeden odstąpić po przedwojennych cenach. Rozporządzenie to wywołało wrażenie podobne. Rozporządzenia zaś rządu p. Stambulińskiego, tyczące się „wzbogaconych wojną", były tego rodzaju, że odniosły jako skutek ucieczkę bułgarskiego kapitału zagranicę. Komisya odszkodowań rozpoznawszy szodliwość ustawy dla majątku krajowego, wymusiła odpowiednią jej zmianę. Polityka podatkowa chłopskiego rządu polegała na szczególnem prześladowaniu banków i towarzystw akcyjnych. Jak zgubny miało to wpływ na przemysł i handel, łatwo się domyślić. T. zw. „obowiązek pracy", do którego urzeczywistnienia państwo nie rozporządza odpowiednim sztabem urzędników, kosztuje państwo 280 milionów rocznie, a jest zupełnie nieproduktywny.

Rząd naruszył swobody akademickie, afiszując się takim zamiarem, jak zawieszenie w czynnościach niewygodnych sobie profesorów. W rezultacie uniwersytety są od trzech miesięcy zamknięte. Zniesiono niezależność sądów, ograniczono również prawa adwokatów. Dr. Danew zarzuca rządowi, że z armii chce uczynić bojówkę partyjną. Słowem doszło do tego, że niezadowolenie z powodu działalnści polityki ogarnęło wszystkie stany. W końcu dr. Danew dał wyraz nadziei, że obecny skompromitowany rząd będzie w końcu musiał ustąpić nowemu.

Ustalenie cen ropy bruttowej za lipiec.

Zastrzeżenia Zjednoczenia bruttowców. — Wyjaśnienia przedstawiciela rządu. — Ustalenie ostatecznych cen.

Lwów, 11 sierpnia.

Z inicyatywy Głównej Dyrekcyi Państwowych Zakładów Naftowych we Lwowie odbyło się we środę dnia 9 sierpnia 1922 w gmachu tejże Dyrekcyi przy ul. Romanowicza posiedzenie Komisyi, przewidzianej rozporządzeniem Ministrów przemysłu i handlu, oraz skarbu z dnia 25 lutego 1922, ogłoszonem w Monitorze Polskim z 11 maja 1922 Nr. 106.

W posiedzeniu Komisyi uczestniczyli z ramienia Rządu pp. inżynier Stefan Lenratowicz, jako zastępca Głównego Dyrektora Państwowych Zakładów Naftowych, oraz Dr. Stanisław Tabisz, jako referent ropy bruttowej, zaś z ramienia bruttowców pp. Dr. Jakób Heilman imieniem Dyrekcyi Zjednoczenia bruttowców i właścicieli terenów naftowych Małopolski w Drohobyczu, oraz adwokaci Dr. Fryderyk Aszkenazy i Dr. Jakeles i Radca Aleksander Elster jako przedstawiciele lwowskich bruttowców.

Przedmiot obrad stanowiły: ustalenie cen ropy bruttowej, wyprodukowanej w lipcu br. oraz kwestya wypłaty ekwiwalentu za surowiec dostarczony względnie dostarczyć się mający Państwowej fabryce olejów mineralnych w Drohobyczu.

Delegat Dr. Heilman zaznaczył zaraz na wstępie, że Zjednoczenie bruttowców stoi zasadniczo na stanowisku, że rozporządzenie Ministrów przemysłu i handlu, oraz skarbu z 25 lutego 1922 pozostaje w rażącej sprzeczności z zasadami nietykalności własności prywatnej, uświęconej Konstytucyą z dnia 17 marca 1921, że ono wskutek tego jest nielegalne i mocy obowiązującej mieć nie może, oraz że bruttowcy biorą udział w posiedzeniu Komisyi li tylko ze względów utylitarnych, aby zapobiedz dalszemu przewlekaniu wypłaty ekwiwalentu za bezprawnie zajętą na rzecz Polminu ropę bruttową, oraz że Zjednoczenie bruttowców zastrzega się przeciw odsyłaniu połowy równowartości do Ministerstwa Skarbu, gdyż byłoby to bezprawną konfiskatą własności prywatnej, sprzeczną z najkardynalniejszemi zasadami prawa i praworządności Rzeczpospolitej Polskiej.

Wreszcie domagał się p. Dr. Heilman bezwarunkowej natychmiast wypłaty za dostarczoną już ropę, a zarazem sprzeciwił się zaliczeniu ropy mraźnickiej benzynowej z górnych pokładów, jako równającej się jakościowo ropie schodnickiej, do kategoryi ropy borysławsko-tustanowickiej proweniencyi.

Po krótkiej replice przewodniczącego Komisyi p. inż. Lenartowicza, który wykazał przedstawicielom bruttowców, że Dyrekcya Polminu uskuteczniła już wypłatę za dostarczoną jej ropę, aż po koniec kwietnia br. oraz, że winę, iż bruttowcy ekwiwalentu nie otrzymali ponoszą jedynie poszczególne przedsiębiorstwa naftowe, które bądź wzbraniają się dostarczyć ropę Polminowi, bądź zatrzymują wypłacone im od dawna pieniądze bruttowców ustalono na podstawie wzajemnego porozumienia następujące ceny za 1 kg. loco tow. magazynowo- tłoczniowe, względnie stacya nadawcza, wyprodukowanej w lipcu 1922 r.

marki borysławsko tustanowickiej na 84 mk. (840000 mk. za 1 wagon) marki: harklowskiej silnie benz. 110, harklowskiej mniej silnej (Ropia) 100, Kryg zielona 95, Kryg czarna 84, Szambark 90, krościeńska: wolna od paraf. 100, Krościeńska parafinowa 90, Zmiennica Turze pole 84, Wulecko Iwonicka 110, Krościeńko 100, Równe Rogi: wolna od paraf. mk. 100, Równe rogi paraf. mk. 90, Potok 145 mk. Wańkowa—Ropienka od Dukla 110 mk., Grabownica—Humniska 110 mk. Lipinki Różyca 95 mk., Lipinki Grabownica 85 mk., Zagórz 120 mk., Libusza 90, Klimkówka 110, Schodnica 120, Urycz 120, Bitków 175, Pasieczna 165, Rypne 100, Słoboda rungurska 110, Kosmacz 80, Mraźnica benz. górna 110, Opaka 120, mk., Paszawa 90 mk., Popiele 84 mk., Ropienka 95 mk.

Po podpisaniu odnośnego protokołu przez

Żydowski teatr dramatyczny.

„Motke ganew"—komedya(?) w 3 aktach z prologiem Szaloma Asza.

Naturalizm par excellence! Wszystko bierze się z życia, a właściwie wybiera się w tem sposób, ażeby spreparowane na ruszcie czystej sztuki wywarło na obserwatorze wrażenie jak najmocniejsze, najokazalsze, ażeby sprawiło pożądaną reakcyę w zmyśle estetycznym widza.

Szalom Asz patrzy się na życie z zupełnie rozsadzonemi źrenicami. Widzi więc nietylko to, co pozostawia zazwyczaj swój obraz w mózgownicy przeciętnego obywatela; Szalom Asz obejmuje swym wzrokiem także i zbiorowe brudy przyćmiewane tendencyjnie otaczającym blaskiem tombakowego towarzystwa. Nazywanie wszystkiego po imieniu ochrzciło społeczeństwo mianem szczerości. W definicyi tej niedokładnie przecież użyto wyrazu „wszystkiego". Boć jeżeli puścimy bez wszelkich ogródek na ekran, dostępny szerszym rzeszom, rzeczywiście „wszystko", a więc to, o czem konwenans doczesności mówić pozwala i to, przyczem każe się rumienić — to przekroczymy progi szkoły życiowej genialnego Dyogenesa i spopularyzujemy cynizm.

Przy słowie „cynizm" nie należy się wzdragać. Koncepcya cynizmu, wypieszczona w ramach naszych salonowych przepisów bon-tonu, nie odzwierciadla właściwej treści dyogenesowskiej prawdy.

Cynikiem wyższej klasy był Lew Tołstoj, Guy de Maupassant, była Gabryela Zapolska. Chodzi tylko o to, jakie stanowisko zajmuje wobec cynicznych wydarzeń autor.

Tołstoj zarzucił kiedyś Maupassantowi, że z uśmiechem sadysty na wargach niezwykle schlebia bohaterom swoich powieści, bohaterom, dla których niema nadziemskiej czy ziemskiej świętości.

Maupassant bowiem malował wnętrze najpowszedniejszego lupanaru szczerym złotem swego pióra i najczystszym karminem swego serca. Dla naturalisty francuskiego kupczenie ciałem białych niewolnic miało urok jakiś nieopanowany, zanurzony we wrzątku chuci i światowego zgorszenia.

Szalom Asz zajął tutaj stanowisko wręcz przeciwne. Sympatye autora skłaniają się wyraźnie w stronę ciemiężonych przedmiotów reglamentacyi, apaszów zaś i notorycznych ciemiężycieli oświetla ponury promyk niechęci i odrazy.

Nie zdecydował się Asz jedynie w stosunku swoim do postaci czołowej w sztuce — Motki-ganewa.

Charakter złodziejaszka i późniejszego bohatera lupanarów krystalizuje się na podłożu specyficznego kodeksu honorowego, właściwego tylko mętom społecznym.

Motke ukradł, Motkę bije za to ojciec, to też Motke ucieka w świat wielki i stacza nierówny bój wykolejeńca z złowrogimi kłami bytu.

Debiutuje następnie w prowincyonalnej trupie kuglarzy, pałając niezdrowym afektem do Mary, tancerki, ekwilibrystki i mamidła dla bogatych lowelasów. Z kolei morduje kochanka Mary, zabiera mu paszport i pieniądze, poczem wypływa na powierzchni wielkiego stołecznego domu rozpusty jako posiadacz kilkuset rubli oraz trójki ladacznic.

Wreszcie rozkochuje się w cnotliwej córce właścicieli domu uciech, ślubuje zmianę trybu życia i dotrzymuje słowa.

Ale tuż przed dojściem do skutku małżeństwa z uroczą Hanele, zwierza się jej Motke ze swego morderstwa nad kuglarzem prowincyonalnym, co skłania ojca panny młodej do zadenuncyowania Motki w policyi.

— Bo odebraliby mi koncesyę! — tłumaczy się ze swego uczynku chytry potentat procederu matenerskiego.

Łódzka trupa dramatyczna zagrała sztukę Asza starannie. P. Zylberberg, którego świetną interpretcyę ról charakterystycznych podnosiliśmy już nieraz, na ostatniej premierze czuł się nieswojo, odtwarzając „czarny charakter" Motki- Ganewa. Natomiast p. Krelman wniósł wiele prawdy charakterystycznej do obu ról przypadłych mu w udziale w tej sztuce. A więc był świetnym stróżnikiem „ślepym Perlem" i kapitalnym kataryniarzem Kanarkiem. P. Zarycka dała nam dużo szczerego sentymentu, jako matka Motki, a p. Rotman okazale uplastycznił postać właściciela wielkiego domu rozpusty. Wystawa, jak na ciasny kadłub z ulicy Bocheńskiej, bardzo staranna.

M. As.

wszystkich uczestników posiedzenia Komisyi, zamknął p. inż. Lenartowicz obrady z tem, że następne posiedzenie Komisyi celem ustalenia cen za sierpień br. odbędzie się w pierwszych dniach września br.

Ponieważ w ostatnich dniach zawarto transakcye odnośnie do ropy marki borysławskiej po 940,000 mk. za cysternę, oraz z uwagi na tendencyę silnie zwyżkową spodziewać się należy, że na następnem posiedzeniu cena ropy bruttowej marki borysławskiej ustaloną zostanie conajmniej na 950,000 mk. za wagon.

ZE SPRAW ŻYDOWSKICH.

Przygotowania do syońskiej konfer. dorocznej

Karlsbad. (ŻBK.). Czyni się tu niezbędne przygotowania do zbliżającego się terminu obrad małego kongresu syońskiego. Do Karlsbadu przybyli już pp. Usyszkin, James de Rotszyld, Samuel Untermeyer, prezydent dyrektoryum Keren Hajesod w Ameryce.

Arabowie wobec manifestu Waad Leumi.

Jerozolima. (ŻBK.). Manifest Waad Leumi do Arabów przyjęty został przez tych ostatnich na ogół przychylnie. Wiele kół arabskich wyraziło zadowolenie z manifestu. Między in. odpowiedziały na manifest arabska ludność Gazy i Ramleh.

Natomiast prasa arabska przyjęła manifest wrogo, korzystając zeń dla nowych ataków antysyońskich. Pismo arabskie „El Sabbaa" na pytanie czy Arabowie są wrogami sztandaru syońskiego odpowiada przecząco. Ludność palestyńska — mówi pismo — dąży do pełnej niezawisłości i dlatego zwraca się przeciwko wszelkiej chorągwi, którąby powiewała w Palestynie poza narodowo-arabską. Nie chcemy być niewolnikami syonistów ani Anglików — konkluduje pismo arabskie.

Drugi kongres palestyńsko-arabski.

Jerozolima. (ŻBK.). Drugi palestyńsko-arabski kongres rozpocznie obrady 20 bm. Kongres wysłucha sprawozdania delegacyi arabskiej i uchwali dalszą taktykę Arabów wobec sytuacyi, jaka się wyłoniła po zatwierdzeniu mandatu.

—o-o—

ZE SPRAW PALESTYNSKICH.

Baron Rotschyld o przyszłości Palestyny.

Jerozolima. (ŻBK.). W odpowiedzi na telegram gratulacyjny Waad Leumi z okazyi zatwierdzenia mandatu, nadesłał baron Edmund Rotszyld depeszę, w której wyraża nadzieję, że Żydzi gorliwą pracą urzeczywistnią możliwości, które im zostały dane dzięki zatwierdzeniu mandatu, oraz daje wyraz przekonaniu, że odwieczne nadzieje narodu żydowskiego spełnią się.

Odszkodowania za budynki religijne.

Jerozolima. (ŻBK.). Przybył tutaj przedstawiciel rządu londyńskiego celem stwierdzenia szkód wyrządzonych w Palestynie przez operacye wojenne. Z miarodajnych źródeł donoszą, że badania te prowadzone będą także odnośnie do zburzonych w czasie wojny żydowskich budynków religijnych i pomników oraz, iż rząd zamierza zwrócić odszkodowanie.

Zamordowanie chaluca.

Jerozolima. (ŻBK.). W ubiegły czwartek wieczorem zamordowany został przez Araba chaluc Zalker.

Powrót patryarchy jerozolimskiego.

Rzym. (ŻBK.). Katolicki patryarcha w Palestynie msgr. Barlasina, który przez kilka miesięcy bawił w Europie dla propagandy antysyońskiej, powrócił do Jerozolimy.

Memoryał Waad Leumi w sprawie imigracyi.

Jerozolima. (ŻBK.). Waad Leumi doręczył Wysokiemu Komisarzowi memoryał w sprawie imigracyi żydowskiej do Palestyny. Memoryał wskazuje na fakt, iż urzędnicy portowi w Palestynie odnoszą się z znacznie większą ścisłością do imigrantów żydowskich, aniżeli to przewidują postanowienia w sprawie imigracyi.

ZE SPRAW ŻYDOWSKICH W KRAJU.

Delegaci zach. Małopolski na mały kongres syoński.

K. C. org. syon. dla zach. Małopolski i Śląska wybrał pp. posła Dra Thona i p. J. Neigera z Tarnowa jako delegata na Mały Kongres Syoński mający się rozpocząć dnia 25 bm. w Karlsbadzie.

Posiedzenie Rady partyjnej.

Warszawa. (Tel. wł.). Rada Partyjna org. syon. z całej Polski rozpoczyna dziś 15 swe obrady. Na porządku dziennym Kongres w Karlsbadzie.

Plenarne posiedzenie komitetu centr. org. „Mizrachi" w Polsce.

Warszawa. (Tel. wł.) W tych dniach odbyło się plenarne posiedzenie komitetu centralnego organizacyi Mizrachi w Polsce. Przewodniczący poseł Farbstein złożył sprawozdanie z działalności K. C. poczem omawiano taktykę na małym kongresie syońskim, dalej sprawę finansowego zasilenia organizacyi, wreszcie sprawy dotyczące zbliżających się wyborów do sejmu.

—oo—

SZKOLNICTWO.

Ludowe szkolnictwo hebrajskie wobec nowego roku szkolnego.

Hebrajskie kuratoryum szkolne w Warszawie rozpoczyna z rokiem szkolnym 1922 na 23 swój 9. rok szkolny. Dzięki niezmordowanej pracy kuratoryum i nauczycielstwa rozwinęły się ochronki dla dzieci w nowoczesne szkoły ludowe, stojące na wyżynie swych zadań kulturalno narodowych.

Program nauki w szkołach hebrajskich odpowiada w zupełności programowi stosowanemu w państwowych szkołach ludowych. Przedmiotami nauki są: język hebrajski, biblia i inne nauki judaistyczne a nadto arytmetyka, geometrya, nauki przyrodnicze, geografia, rysunki i roboty ręczne. Rzecz prosta, że język polski, historya i geografia polska zajmują pokaźne miejsca w programie.

Po ukończeniu takiej szkoły może uczeń wstąpić do 3 klasy szkoły średniej. W roku bieżącym otwarte zostaną prawdopodobnie oddziały dla nauki rzemiosła. Rok szkolny rozpoczyna się dnia 27 bm.

Subwencye 1472

dla hebr. instytucyi kulturalnych w zach. Małopolsce

Komitet Okręgowy „Tarbuth" zwraca się tą drogą do szkół hebrajskich wszystkich typów tj. szkół Tarbutha, mizrachistycznych oraz chederów i Talmud Tora, by w przeciągu tego tygodnia, a najpóźniej do 13 bm. dały odpowiedź na następujące pytania:

1) Typ szkoły (Tarbuth, Mizrachi, Talmud tora wzgl. cheder) i nazwa.

2) Ilość dzieci uczęszczających (chłopców, dziewcząt).

3) Czy nauka udzielana za zapłatą, czy też nie?

4) Ilość uczniów ubogich wzgl. uwolnionych od opłaty.

5) Ilość nauczycieli ich stosunek do wydziału towarzystwa utrzymującego szkołę oraz płaca miesięczna.

6) Dokładny budżet miesięczny i roczny.

7) Spis członków wydziału.

Wiadomości te są Kom. Okręg. potrzebne dla toczącej się obecnie akcyi celem uzyskania dalszych wsparć dla naszych hebrajskich instytucyi wychowawczych. Kom. Okręg. Tarbuth prosi więc o najściślejsze i najpunktualniejsze zastosowanie się do tego wezwania w własnym dobrze zrozumiałym interesie szkół.

Odpowiedź należy nadsyłać na adres: Kom. Okręgowy „Tarbuth", Kraków, Brzozowa 3.

NADESŁANE.

Za rubrykę tą redakcya nie odpowiada.

Niestrudzonemu w pracy, sekretarzowi komitetu lokalnego i członkowi niżej wymienionych wydziałów J. M. Olingowi z okazyi jego zaślubin z p. Bertą Pachter składa serdeczne życzenia
Kom. lok. org. syon., Stow. „Syon", szk. hebr. „Sefah Brurah", kom. Ż. F. N. i kom. „Keren Hajessod"
1509 w Sanoku.

Swej najdroższej przyjaciółce p. Amalii Szacher z Tarnowa z okazyi Jej zaręczyn z p. Zygmuntem Künstlichem z Tarnobrzega gratuluje serdecznie
1522 Helena Schidlow, Tarnów.

Z okazyi zaręczyn mego przyjaciela p. Pinkasa Weinfelda z p. Reginą Kalb gratuluje
Marcin Mittler, Tarnów.

GIZA WEINREB — JAKÓB WOHLMUTH
Podgórze — Kraków
zaręczeni
w sierpniu 1922 roku. 1526

ZOSIA HEITNER — ISIDOR NUSSBAUM
Oświęcim — Kraków
zaręczeni
w sierpniu 1922 roku. 1518

REGINA KALB — PINKAS WEINFELD
Libusza — Tarnów
zaręczeni
w sierpniu 1922 roku.

Do zaręczyn p. Pinkasa Weinfelda z Tarnowa z p. Reginą Kalb gratulują serdecznie
Reinholdowie, Kraków.

KRONIKA.

Kraków, 15 sierpnia.

Zjazd starostów Województwa krakowskiego.

W wykonaniu polecenia p. ministra spraw wewnętrznych odbył się wczoraj w sali krakowskiej Rady powiatowej zjazd starostów województwa krakowskiego pod przewodnictwem wojewody dra Gałeckiego. W zjeździe wzięli udział oprócz starostów przedstawiciele Magistratu m. Krakowa.

Przedmiotem obrad była sprawa wyborów do Sejmu i Senatu. P. Wojewoda, zagajając posiedzenie, przedstawił ogólne zasady, których starostowie winni się trzymać przy wyborach, przyczem podkreślił konieczność bezstronnego postępowania.

Naczelnik wydziału Kowalikowski zdał sprawę z obrad odbytego w zeszłym tygodniu w Warszawie zjazdu wojewodów, poświęconego temu przedmiotowi, poczem radca Mięsowicz wygłosił w tej sprawie szczegółowy, fachowy referat.

Po wyczerpaniu porządku dziennego omawiano aktualne sprawy z dziedziny administracyi, poruszone przez p. dyrektora robót publicznych, naczelników wydziałów województwa i przybyłych starostów.

Dalszy brak wyrobów masarskich.

W dniu wczorajszym w dalszym ciągu dał się odczuwać w Krakowie brak wędlin i wyrobów masarskich. Niektóre tylko masarnie były otwarte i rozporządzały już znaczniejszą ilością towaru. Wczoraj zjawiła się u wicepr. Sarego masarze i handlarze nierogacizną, celem dokonania ugody, co do nowego cennika. Wicepr. Sare doprowadził o tyle do porozumienia, że handlarze nierogacizny zgodzili się na odstąpienie transportu świń na targowicy krakowskiej masarzom tutejszym po cenach, według których masarze mogą skalkulować sprzedaż wędlin według nowego cennika. W piątek odbędzie się posiedzenie komisyi cennikowej, która rozpatrzy żądania masarzy i ustali ceny.

———oo———

— Wiceprezes m. Krakowa dr. Wielgus powrócił z urlopu i z dniem wczorajszym objął urzędowanie.

— **Zdrowotność w Krakowie.** Zdrowotność w naszem mieście mimo kilku wypadków czerwonki i dyfteryi przedstawia się zadawalająco. W ubiegłym tygodniu zaszedł jeden wypadek tyfusu plamistego w jednym z domów przy ul. Dominikańskiej. Zapadła na tę chorobę pewna osoba, przybyły z kresów, a zarażona przez brata po wracającego z niewoli bolszewickiej. Chora po trzech dniach umarła.

— **Rocznica zwycięstwa nad Wisłą.** W dniu 15 sierpnia br. przypada rocznica zwycięstwa nad Wisłą w r. 1920. Uroczystość tę święci garnizon krakowski, urządzając w tym celu mszę polową na Błoniach rakowickich dziś, to jest we wtorek. Wczoraj odegrały orkiestry 20 p. p., 1 p. wojsk kol. i 5 p. art. c. capstrzyk na rynku przed główną wartą, poczem przy oświetleniu pochodni przeszły wśród dźwięków marszów przez ulice miasta. Dzisiaj również wypada święto pułkowe 2 p. lotniczego, które połączone zostało ze świętem zwycięstwa nad bolszewikami nad Wisłą. W mszy polowej wezmą udział delegacye wszystkich oddziałów garnizonu krakowskiego. Po południu we wszystkich koszarach odbędą się pogadanki, igrzyska sportowe i zabawy żołnierskie.

— **Przyjazd słowackiej drużyny sportowej do Krakowa.** Dziś we wtorek o godz. 7'08 rano przyjeżdża do naszego miasta klub sportowy „Slavia" z Koszyc na match jaki rozegra z tutejszym klubem „Cracovia". Sympatycznych gości powita na dworcu wicepr. miasta dr. Wielgus oraz prezes polsk. związku piłki nożnej dr. Cetnarowski.

— **Usiłowne samobójstwo.** Wczoraj wezwano pogotowie ratunkowe na ul. Czarnowiejską, gdzie 14-letni Stanisław Mrówka, pomocnik piekarski, usiłował się otruć kwasem solnym. Powodem usiłowanego samobójstwa miała być nieszczęśliwa miłość. Chłopca odwiozło pogotowie do szpitala św. Łazarza. — Również wczoraj pewien żołnierz w koszarach artyleryi w Łobzowie zażył w celu odebrania sobie życia rozczynu kwasu karbolowego. Nieszczęśliwego przewieziono do szpitala wojskowego.

— **Pasek papierosami.** Wczoraj przytrzymano 80-letnią Salę Eisenstein, w której posiadaniu zakwestyonowano 2000 sztuk papierosów „Sport", przeznaczonych na pasek.

Czy tak postępuje oficer?

W redakcyi naszej zgłosił się p. Szymon Vogler, zamieszkały w Krakowie, przy ulicy Grodzkiej nr. 31. i oświadczył, co następuje:

„W sobotę dnia 12 bm., kiedym zajął miejsce w przedziale 2 klasy pociągu wyjeżdżającego do Warszawy a właściwie w chwili kiedym powstał dla zdjęcia z siebie zarzutki odepchnął mnie brutalnie pewien oficer w randze porucznika, sam usadawiając się na mojem miejscu. Na protesty z mojej strony odpowiedział, że ja go wcale nie obchodzę. Po chwili za namową bagażowego przedział opuścił, udając się do innego wagonu, gdzie było jakoby więcej miejsca. Za parę minut jednak wrócił, żądając odemnie, abym odstąpił mu moje miejsce. Wytłumaczyłem się, że miejsce to zająłem wcześniej od niego. Na to pan porucznik uderzył mnie jakimś ciężkim narzędziem żelaznem, przypuszczalnie rękojeścią rewolweru, zadając mi na głowie ranę ciętodartą na 2 centimetry głęboką (tak stwierdził lekarz dyżurny na „Pogotowiu").

Policyanci NN 364 i 461 interweniowali o tyle, że zapisali moje nazwisko, nie żądając nazwiska porucznika i oświadczyli, że nie mają prawa ingerencyi do spraw oficerskich. Żandarm kolejowy zapisał nazwisko oficera a odmówił spisania protokołu.

Porucznik, który mnie pobił na dworcu kolejowym, nazywa się Czesław Leśniakowski i ma przydział w Bydgoszczy w instytucie wojskowo-geograficznym. Posiada legitymacyę nr. 40.039".

Spodziewamy się, że powołane władze pouczą p. Leśniakowskiego, że ustawy odnoszą się i do niego.

KRONIKA POLICYJNA.

— **Skórka z wydry.** Policya aresztowała 53-letniego Jana Jarosza, który usiłował sprzedać skórę z wydry wartości 500.000 mk za 10.000 mk. Aresztowany nie mógł się wytłumaczyć z posiadania skóry, więc zatrzymano go w aresztach. Skóra oznaczona jest literami dr. I. M.

— **Kradzież w pociągu.** Do redakcyi zgłosił się p. Naftali Landau z Oświęcimia, który w ubiegłym tygodniu wracając z Warszawy padł ofiarą szajki wyrafinowanych bandytów. Mianowicie tuż za Warszawą poczęstował go oraz jego kuzyna jakiś mężczyzna, rzekomo z Tarnowa, papierosami. Po wypaleniu ich ulegli obaj oszołomieniu, z czego skorzystali bandyci i wydarli p. N. Landauowi 60.000 mk, zaś kuzynowi jego 860 dolarów. Skutkiem interwencyi poszkodowanego aresztowano w Warszawie 3 z pośród bandytów.

— **Napad uliczny.** W nocy z dnia 12 na 13 bm. kilku opryszków napadło w ulicy Sławkowskiej na powracających do domu Józefa Kramarczyka i Stefana Zielińskiego. Opryszki poranili swoje ofiary nożami, poczem zbiegli. Na krzyk napadniętych nadbiegł posterunkowy policyi i zdołał przytrzymać jednego z napastników, 33-letniego Jana Nowaka.

Z teatru, literatury i sztuki.

— **Z operetki.** Sympatycznem echem odbiła się w Krakowie ostatnia impreza m. teatru operetki pod dyrekcyą p. Winiaszkiewicza. Zarówno program pierwszy, jak i drugi zyskały ogólne uznanie i poklask publiczności, dla której każdy wieczór był miłem wytchnieniem wśród obecnej kanikuły. Na szczególne wyróżnienie z pośród wykonawców zasługują: p. Wojnowska (miła, o wysokiej kulturze śpiewaczej sopranistka), M. Bańkowska (pełna temperamentu wodewilistka) oraz p. Szafrańcówna (młody, zasługujący na poparcie talent sceniczny). Z pośród przedstawicieli „płci brzydkiej" wymienić należy rozśmieszającego do łez swą „szymoniaą" dyr. Winiaszkiewicza, Kadena, Szczukę i Wiśniewskiego. Reszta godnie dopełniała całości.

———o-o———

Senzacyjny proces rzekomych wywiadowców.

Kraków, 15 sierpnia.

Wczoraj w sądzie okręgowym karnym pod przewodnictwem s. s. o. Klimeckiego, odbyła się rozprawa przeciw Wojciechowi Mastalarzowi oraz Stanisławowi Dyjakowi, oskarżonym o zbrodnię kradzieży i oszustwa. Obwinieni podrobili i nadali w Warszawie sfingowany telegram, wysłany rzekomo przez szefa sztabu generalnego do sądu okręgowego w Krakowie oraz taki telegram z dnia 26 listopada 1921 r., potwierdzający autentyczność poprzedzającego telegramu.

Według aktu oskarżenia na dworcu kolejowym w Krakowie aresztowały w nocy 4-go listopada 1921 r. organa policyjne dwóch podejrzanych osobników, którzy przed wywiadowcą policyjnym legitymowali się fałszywymi dokumentami, wystawionemi na nazwisko Stanisława Dębczyńskiego i Stanisława Sobieskiego. Wkrótce rozpoznano w nich znanych włamywaczy Stanisława Dyjaka i Wojciecha Mstalarza. Ponieważ znaleziono przy nich narzędzia do włamywania, odstawiono ich przeto do więzień sądu okręgowego w Krakowie. Przesłuchani przez sędziego śledczego podali obwinieni, że są wywiadowcami sztabu generalnego w Warszawie, że od sierpnia służą w oddziale defenzywy i byli w Gdańsku w ważnej misyi z polecenia maj. Pierzchowskiego, a do Krakowa przybyli celem nabycia narzędzi do włamań, potrzebnych im do służby wywiadowczej. Sędzia śledczy, chcąc sprawdzić tłumaczenie się obwinionych, odniósł się do ministerstwa spraw wojsk. w Warszawie z zapytaniem, czy powyżsi są tam znani i czy wysłani zostali z ramienia sztabu generalnego jako konfidenci do Krakowa. W odpowiedzi nadszedł do sądu okręgowego w Krakowie dnia 22 listopada 1921 r. telegram z Warszawy następującej treści: „Sąd okręgowy karny Kraków, Senacka. Uprasza się o bezzwłoczne zwolnienie aresztowanych Dyaka Stanisława i Mastalerza Wojciecha, odstawionych do tamtejszego sądu, podejrzanych o kradzież. Wymienieni pełnią obowiązek wywiadowców przy II wydz. sztabu i na polecenie tegoż wieźli zakwestyonowane im przedmioty. Śledztwo należy umorzyć, jako bezprzedmiotowe — szef biura wywiadowczego major (podpis nieczytelny) Wobec tego, że telegram nie nasuwał żadnych podejrzeń co do swej autentyczności, władze sądowe zarządziły wypuszczenie na wolną stopę obwinionych. W kilka godzin po wypuszczeniu obwinionych na wolność nadszedł dnia 23 listopada 1921 r. do sądu drugi telegram tej treści: „Wymienieni nieznani, żadnych poleceń tej kategoryi nie wydano. Major Pierzchowski również nieznany. Podpis pod telegramem mjr. Kieszkowski". Wobec tego, że było już jasnem, że telegram poprzedni był sfingowany, zarządzono ponowne aresztowanie Dyjaka i Mastalerza. W trzy dni później nadszedł do sądu nowy telegram z Warszawy tej treści: „Biuro wywiadowcze sztab generalny. W ślad depeszy tutejszej z dnia 22 listopada 1921 r. na pismo sądu w sprawie Dyjaka i Mastalerza komunikuje się, że takowa została wysłana omyłkowo bez dokładnego zbadania i wskutek tego, że w piśmie sądu mylnie wymieniono nazwisko nieistniejącego maj. Pierzchowskiego, zamiast Kieszkowskiego, na którego oskarżeni się powołują, oddział IIb W. w Warszawie wysłał dnia 21 listopada 1921 depeszę o zwolnienie aresztowanych i takowa pozostaje miarodajna. Depeszę z dnia 22 listopada anuluje się. Szef biura wywiadowczego".

Wobec powyższego stanu rzeczy, gdy okazało się wątpliwem, które depesze są autentyczne, zwrócił się sędzia śledczy dnia 28 listopada 1921 do min. spraw wojsk. z zapytaniem, która z tych depesz jest autentyczna oraz o przeprowadzenie dochodzeń celem wykrycia autora sfingowanych depesz. W odpowiedzi nadeszło dnia 13 grudnia 1921 pismo do sądu zaopatrzone po lewej stronie u góry pieczęcią sztabu generalnego i z podpisem szefa sztabu Sikorskiego, a stwierdzające, że obwinieni pełnią obowiązki wywiadowców. Pismo to kończy się prośbą o natychmiastowe uwolnienie aresztowanych i umorzenie toczącego się śledztwa.

Ponieważ śledztwo nie wykazało, aby zakwestyonowane przy obwinionych narzędzia pochodziły z kradzieży, przeto zaniechano toczącego się śledztwa i dnia 16 grudnia 1921 wypuszczono obwinionych po raz drugi na wolność. Atoli dnia 19 grudnia nadeszło do sądu nowe pismo z min. spraw. wojsk., oświadczające, że Mastalerz i Dyjak nie są wydziałowi wywiadowczemu znani, że oficera o nazwisku Pierzchowskiego w wydziale II nie ma, że jest to przekręcone nazwisko Kieszkowskiego, że jedynie depesza z dnia 22 listopada jest autentyczna, zaś pozostałe są falsyfikatami i świadczą o tem, że poza aresztowanymi jest jeszcze osoba trzecia, która utrzymuje z

nimi kontakt i potrafi paraliżować interwencyę.

Wobec tego było już rzeczą niezbitą, że obwinieni pozostają w ścisłem porozumieniu z osobami zatrudnionemi w sztabie generalnym, które dokładnie obznajomione są z treścią codziennej poczty, jaka do ministerstwa wojny nadchodzi. W toku dalszych badań wyszło na jaw, że nadawcą sfingowanych depesz i pism do sądu jest niejaki Czarnocki, indywiduum poszukiwane przez policyę kryminalną w Warszawie. On to w celu wydobycia z więzienia obwinionych podrobił odezwę sztabu i pieczątki. Wkońcu nadeszło 7-go stycznia 1922 naturalnie sfingowane pismo min. spraw wojsk. z żądaniem wypuszczenia obwinionych i ostrą admonicyą wystosowaną do sądu krakowskiego z powodu postępowania wobec aresztowanych. Po odczytaniu aktu oskarżenia na rozprawie jawnej, przewodniczący zarządził tajność rozprawy.

Z powodu tajności rozprawy nie możemy podać szczegółów z jej przebiegu. Trybunał uwolnił oskarżonych Dyjaka i Mastalerza od winy i kary poczem wypuszczono ich na wolność.

Urzędnik wojsk. oskarżony o łapówki.

Wczoraj odbyła się w sądzie wojskowym w Krakowie pod przewodnictwem podpułk. dr. Bartika rozprawa przeciwko Michałowi Figlowi, urzędnikowa wojskowemu. Akt oskarżenia zarzuca obwinionemu, że w październiku 1921 r. jako oficer ewidencyjny przy starostwie w Chrzanowie przyjął od zgłaszających się dezerterów Wincentego Kosińskiego i Jana Poznańskiego po darunki i pieniądze. Wczorajsza rozprawa wykazała częściową winę oskarżonego. Trybunał skazał Figla na 4 lata ciężkiego więzienia oraz utratę rangi.

Z kraju.

Manifestacya palestyńska w Krynicy

Z Krynicy piszą nam: Pod wpływem radosnej wieści o ratyfikacyi mandatu palestyńskiego postanowili bawiący licznie w Krynicy kuracyusze żydowscy uczcić to historyczne zdarzenie dla Żydów przez urządzenie uroczystego wieczoru.

Z inicyatywy rabina Dra Schapiry z Czerniowiec powołano do życia Komitet, w skład którego weszły poważne jednostki, a mianowicie: panie Koperowa, Benderowa i Reichmanowa z Łodzi, panowie Frejmann, Spaishendel, Polakiel z Łodzi, Wohlman z Lublina, Rappaport z Krakowa, podpisany oraz reprezentant miejscowego Koła syonistycznego.

Dnia 5 sierpnia br. urządzono w dość wielkiej i odpowiednio udekorowanej sali p. Vogla manifestacyjny wieczór, który zgromadził prawie wszystkich kuracyuszy żydowskich oraz miejscowych obywateli bez różnicy zapatrywań politycznych i partyjnych, a to tak licznie, że sala nie mogła pomieścić wszystkich bawiących się i wielu dla braku miejsca musiało odejść.

Zebranych gości przywitał rabin Dr. Schapira, który w zagajeniu, wygłoszonem w języku hebrajskim i żydowskim, wyświetlił znaczenie faktu ratyfikacyi mandatu pod względem historycznym i społecznym. Gorące słowa wdzięczności i pamięci poświęcił mówca naszemu wodzowi błp. Teodorowi Herzlowi oraz niestrudzonym zasłużonym prof. Weizmanowi i Drowi Sokołowowi.

Następnie Dr. Lewin z Łodzi skreślił 25-letnią, trudną pracę Syonistów, tj. od pierwszego kongresu do dnia dzisiejszego.

Ostatni mowca, znany działacz syoński, Swiff z Białegostoku, w gorących słowach wezwał zebranych do czynnej ofiary.

Na wniosek rabina Dra Schapiry powzięto następującą rezolucyę: „Zgromadzeni dnia 5 sierpnia br. kuracyusze i obywatele żydowscy z Krynicy wyrażają swą radość z powodu ratyfikacyi mandatu palestyńskiego oraz uchwalają wpisać prof. Weizmana i Dra Sokołowa do złotej księgi funduszu narodowego".

Potrzebną kwotę w wysokości 100.000 mkp. zebrali natychmiast panna Helena Landauówna z Krakowa i p. Berezowski z Lublina, którą przekazano na fundusz narodowy.

Wieczór zakończono pieśnią żydowską i rautem, trwającym do godziny 3, a panie Koperowa, Benderowa, Drowa Dornfeldowa (Borysław), Babiacka z Łodzi i inne panie skrzętnie służyły gościom przy bufecie, za co składamy im wyrazy serdecznego podziękowania. Również p. Voglowi za bezinteresowne udzielenie sali należą się słowa podzięki.

Czysty dochód w kwocie 400.000 mkp. przekazano na „Keren-Hajesod", do Centralnego Komitetu w Krakowie z tem, że w myśl uchwały Komitetu kwota powyższa ma być użyta na pokrycie sumy 10.000 funtów szterlingów, subskrybowanych przez Żydów w Polsce. (— L.)

Dział gospodarczy.

Handel i przemysł.

Zniesienie cła przywozowego na cukier w Rumunii. Celem zapobieżenia drożyźnie cukru zniosło mln. skarbu cło przywozowe na cukier. Planowane jest wprowadzenie cen maksymalnych na cukier krajowy.

Wolny wywóz walut. Według rozporządzenia rumuńskiej dyrekcyi ceł dozwolony jest wywóz marek polskich oraz koron węgierskich i ustrYackich w każdej ilości bez specyalnego zezwolenia.

Dodatkowy kontyngent jaj do wywozu. Dowiadujemy się, że do uchwalonego już przez komitet ekonomiczny kontyngentu jaj na wywóz w miesiącu wrześniu i październiku w ilości 100 wagonów, ma być uchwalony jeszcze dodatkowy kontyngent, którą to sprawą zajmie się komitet ekonomiczny na jednem z najbliższych posiedzeń.

Wywóz nierogacizny. Sprawa wywozu 300.000 świń, która odezwała się w prasie tak głośnem echem, była przedmiotem ponownego rozważania rządu. Wywóz został wstrzymany, a ministeryum rolnictwa ma nowy wygotować wniosek, który będzie przedłożony komitetowi ekonomicznemu na najbliższem posiedzeniu.

Rokowania handlowe polsko-rosyjskie. Korespondent „Polpress" dowiaduje się ze źródła urzędowego, że toczące się już od kilku miesięcy w Warszawie rokowania w kwestyi zawarcia polsko-rosyjskiej umowy handlowej, mają być przeniesione do Moskwy, a to w celu uniknięcia zwłoki, powodowanej ustawicznem komunikowaniem się delegatów sowieckich ze swoimi rządami.

Handel bez ograniczeń w Łodzi. Na posiedzeniu wydziału wojewódzkiego uchwalono zlikwidować wojewódzką komisyę do badania cen, gdyż komisya nie spełniała należycie swoich zadań. Zdaniem zebranych jedynie konkurencya między kupcami przyczyni się do obniżenia cen.

Targi wschodnie na Ukrainie. Polski konsulat generalny w Charkowie zwrócił się do zarządu Targów Wschodnich z prośbą o nadesłanie mu szczegółowych informacyj, dotyczących tegorocznych Targów Wschodnich, gdyż, jak donosi, daje się zauważyć zainteresowanie Targami tak ze strony urzędów sowieckich jak Wniesztorg i Wukospilka, jak i prywatnych firm handlowych.

Komunikacya.

Komunikacya autobusowa w czasie Targów Wschodnich. Celem udogodnienia i przyspieszenia komunikacyi osobom, które pragną uniknąć olbrzymiego natłoku w tramwajach, jaki dawał się odczuć w ub. roku w czasie Targów Wschodnich, uruchomi w tym roku zarząd Targów osobną linię autobusową między dworcem głównym a placem targowym. Techniczną obsługę tej linii objął lwowski oddział krakowskiego przedsiębiorstwa dostaw technicznych „Pedete", mający reprezentacyę fabryki samochodów „Fiat" w Turynie, który w tym celu dostarczył czterech wspaniałych autobusów o pojemności na 30 osób każdy. Na dachu i wewnątrz autobusów będą umieszczone tablice i wywieszki reklamowe.

Podwyższenie taryfy telegraficznej. Ministerstwo poczt i telegrafów ogłasza, że z dniem 1-go września taryfa telegraficzna w obrocie wewnętrznym będzie podwyższona o 150%, t. zn. że słowo będzie kosztować 50 mk.

Podwyższenie opłat telefonicznych. Dowiadujemy się, że z dniem 1-go października abonament telefonów, jak również rozmowy międzymiastowe podwyższone będą o 100%. Koszta instalacyi również będą wyższe o 100%; przyczyną tego jest podwyższenie się kosztów materyałów i obsługi.

Finanse.

Odroczenie składania zeznań podatkowych. Wyznaczony w art. 50 ustawy z d. 16 lipca 1920 r. o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym a odroczony rozporządzeniem ministra skarbu z dnia 7 lutego 1922 roku do dnia 1-go sierpnia termin do składania przez osoby prawne zeznań o dochodzie na rok podatkowy 1922 został obecnie rozporządzeniem ministra skarbu przesunięty do dnia 1-go września 1922 r. dla tych towarzystw sprawozdawczych, których rok operacyjny nie zbiega się z rokiem kalendarzowym.

Giełda krakowska z dnia 14 sierpnia 1922 r.

Waluty i dewizy.	Waluta markowa				
	Gotówka (banknoty)		Czeki, przekazy wypłaty		
	Kupno	Sprzedaż	Kupno	Sprzedaż	[illegible]
Dolary St. Zjed.	6900 —	7100·—	6900 —	7100·—	—
Dol. kanadyjskie	6800	7000	6800	7000·—	—
Franki franc.	545·—	565 —	550·—	540·—	565—
Franki belgijskie	520 —	540·—	520·—	570·—	—
Franki szwajc.	1300 —	1500·—	1300 —	1400·—	—
Funty szterlingi	31.000	32.000	31.000	32.000	—
Marki niemieck.	8·—	9·—	8·—	9·—	8·80
Korony austr.	—·13	—·15	—·12	—·14	12·90
Kor. czesko.-sł.	175·—	185·—	180·—	186·—	185·—
Kor. węgierskie	5·—	5·75	5·—	5·75	5·50
Kor. szwedzkie	—·—	—·—	—·—	—·—	—
Kor. duńskie	1400·—	1500·—	1400·—	1500·—	—
Lei rumuńskie	45·—	55·—	50·—	60·—	—
Liry włoskie	295·—	310·—	300 —	315·—	—
Floreny holend.	2600 —	2800 —	2600 —	2800·—	—

Akcye bankowe.	Waluta markowa		
	ofiar.	żądano	Transakcye
Polski Bank Przem. I-V em.	600·—	700·—	
Bank Hipoteczny	750·—	850·—	
Bank Małopolski	650·—	725·—	
Ziemski Bank Kredyt.	600·—	650·—	
Powszechny Bank Kred.	350·—	400·—	
Bank Z. dla Kresów, Łańcut	600·—	700·—	
Akcye Tow. handl. i przem.			
Pol. Tw. hand. P.T.H. I-IV e.	700·—	775·—	710—750
Handl. Sp. akc. „Impex"	175·—	225·—	
„Polski Glob" I-III em.	550·—	650·—	600—
C. Hartwig, Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	250·—	300·—	
Warsz. Tow. Trans. i Żeglugi	—·—	—·—	
Zieleniewski I-IV em.	6600·—	7000·—	6600—7000
H. Cegielski, Poznań „ex"	4400·—	4800·—	4700—4500
Warsz. Sp. ak. Bud. Par. I-II e.	1350·—	1450·—	1400—1450
„Lemiesz" fabr. masz. roln.	—·—	—·—	
„Trzebinia" I-IV em.	1600·—	1900·—	1650—1800
Zakłady amunic. „Pocisk"	750·—	850·—	800—
Huta żelazna, Kraków	—·—	—·—	
„Automotor" fabr. samoch.	1000·—	1200·—	
Fab. Portl.-Cem. Szczakowa	20.000	22.000-	
„Górka" fabryka cementu	6100·—	6500·—	6150—6450
Sierszańskie Zak. Gór. S. A.	7500·—	7800·—	7600—
„Tepege" Tow. dla prz. gór.	5000·—	5400·—	5100—5300
Ska akc. przem. naft. i g. z.	—·—	—·—	
Karpackie Tow. naftowe	—·—	—·—	
Akc. Tow. naft. „Galicya"	—·—	—·—	
A. T. dla przem. oleju skal.	—·—	—·—	
Polska Nafta	2100·—	2200·—	2150—
Elektr. w Sierszy I-III em.	—·—	—·—	
„Olkos" T. A.	—·—	—·—	
„Pezet" Powsz. zakł. bud.	850·—	950·—	
Fabr. przet. tł. w Trzebini	3500·—	3700·—	3650—
„Krakus" Zj. fab. prz. wysk.	2300·—	2400·—	
Fabr. porcel. w Ćmielowie	—·—	—·—	
Fabr. cukru w Chodorowie	4100·—	4400·—	4200—4250
W. Kucharski fabr. metal.	—·—	—·—	
Herzfeld-Victorius, odl. żel.	—·—	—·—	
„Pharma" Mag. Jawornicki	3700·—	3900·—	

Giełda warszawska z 14 bm.: Dolary Stanów Zjednoczonych tranz. 6950—7125, sprzedaż 6920, kupno 6880. Dolary kanadyjskie tranz. 6955. Marki niemieckie tranz. 9·35—9·50, sprzedaż 9·40, kupno ——

Czeki: Gdańsk tranz. 9·05—9·27½, sprzedaż 9·10, kupno 8·70. Helsingsfors tranz. 150. Belgia tranz. 543—553—551, sprzedaż 543, kupno 539. Berlin tranz. 9·05—9·30—8·90, sprzedaż 9·10, kupno 8·70. Holandya tranz. 2768. Londyn tranz. 31000—31800, sprzedaż 31400, kupno 31200. Nowy Jork tranz. 6950, sprzedaż 7100, kupno 6970. Paryż tranz. 577—583, sprzedaż 585, kupno 581. Praga tranz. 183—187—186. Szwajcarya tranz. 1350. sprzedaż 1354, kupno 1346. Wiedeń tranz. 14—13¼, sprzedaż 14, kupno 13. Budapeszt tranz. 5·45.

Kursa dewiz w Wiedniu z 14 bm. Amsterdam 22735 Zagrzeb 1760, Belgrad 70420, Berlin 6985 Bruksela 4497—, Budapeszt 4198—, Bukareszt —·— Kopenhaga 12592, Londyn 261365 Medjolan 266450, N. Jork 52600, Paryż 4744—, Praga 1554, Zurych 11143, Belgia 4445— bułgarskie 309—, dolary 58350, marka niemiecka 6975, angielskie 260850, francus. 4695—, holenderskie ——·—, włoskie 2638—, jugosłowiańskie tysiączki niestempl. 701—, polskie 8·21—8·29——, rumuńskie 45950

Kursa dewiz w Pradze z 14 bm. Berlin 4·70— Warszawa 047.—.057—— Marka niem. 4·80—. Marka polska 047·—057·——.

Kursa dewiz w Zurychu z 14 bm. (PAT). Berlin 0·70—, Holandya 204·¼—, Nowy Jork 525·½ Londyn 23·45—. Paryż 42·60—, Medyolan 24·20— Bruksela —·——, Kopenhaga 113·—, Sztokholm 138·— Chrystyania 90·75—, Madryt 81·60—, Buenos Aires 191·½, Praga 13·35—, Budapeszt 0·37½, Bukareszt— Zagrzeb 1·57½, Sofia 3·20—, **Warszawa 0·07½**, Wiedeń 0·01—, Austr. korona stemplowana 0·01¼.

Żydowski Fundusz Narodowy.

Biuro centralne dla Zach. Małopolski i Śląska

Kraków, ul. Stradom L. 15.

Konto P. K. O. Nr. 142.683.

WYKAZ Nr. 6.

za czas od 1 — 31 lipca 1922 r.

ZESTAWIENIE OGÓLNE.

Kolonia im. D-ra Thona	298.835'—
Nedarim	80.360'—
Samoopodatkowanie	28.570'—
Puszki	77.830'—
Dunamy	50.945'—
Złota księga	112.944'—
Drzewka	344.765'—
Fundusz Trumpeldora	7.500
Kolonia Tschlenowa	300'—
Marki i telegramy	520'—
	1,002.569'—

Zebrano od 1 stycznia 6,096.860.

Kolonia im. D-ra Thona.

Błażowa. Ślub Tag.-Steppel 4.000, różne 5.000, **Brzozów,** 6.550, Cieszyn, 35.170; Grybów, Braun 1.000; **Korczyna,** Śluby: Horowitz-Ritter 2.040, Pasternak-Tuchner 2.700; Kraków, Inż. Zimmermanowa, wyrokiem sądu part. 4.000, Dr. M. Leser, Gutman, Hnigwachs po 2.000, Botwin i Freiwald po 1.000, Konsum „Pomoc" 1.100, Akiba 7.650, Birnbaum 1.600, drobne 800; Krynica 6.075; Nisko, Ślub Knopf-Wiesenfeld 2.200; **Pruchnik,** Ślub Schwarz-Krebs 2.770; Rymanów, śluby: Beer Denkberg 2.610, Schimel-Freifeld 2.300, zbiórka 8.870; Rzeszów, Na zgromadzeniu z ok. ratyfikacyi mandatu 13.175, różne 34.190; Strzyżów, Śluby: Brauner-Katz 5.550, Kraut-Kislowitz 5.200, Wachtel-Rosenblatt 2.500, Diller-Glückman 2.120, Seligman 2.100, Ze zbiórki 30.265; **Tarnobrzeg,** H. Engelberg 2.000, drobne 1.000; **Teleśnica** 1.500; Tyczyn, Ślub Korn-Eisen 1.550, różne 3.000; Tyrowa Wołoska, Zweig 1.000, Linker, Lipschütz, Edemir, M. Lipschütz po 600, Landau, Grünsberg po 500, drobne 600; **Ulanów,** Genendel, Hasenfeld z Providcerce 10.000; Wadowice, Ślub: Singer 2.559, ze zbiórki 10.800; **Zagórz** 5.900; Zawoja 55.000 (dochód z festynu przez Ch. Loewensteina. Razem 298.835.

NEDARIM.

Andrychów, Silberschatz 1.000, drobne 100; **Czermin** 800; **Gdów** 1460; **Jasło,** Altholz, Zimmet po 500, drobne 3.000; **Kraków** 200; **Rymanów,** Henryk Simon Broklyn 10.000, Wolf i Gold po 2.000, Rosen, Stutzel po 500, drobne 300; **Rzeszów,** Bilfeld z Ameryki 5.000, Silber 2.000, Wang, Birman, Grubner, Ch. Wang, Garfunkel, Krämer, Birman M., Alter, Fleischer, Eisenberg, Storch, Wang H po 1.000, Klein, Hochman, Pariser, Müller, Lubaser, Knecht, Karpf, Garner, Nussbaum, Schneeweis po 500, drobne 3.600; Sanok, Hirschfeld 500; **Strzyżów,** Kulig, Hagel p o 500, drobne 600; **Ulanów,** 10 000, **Żywiec-Zabłocie,** Broner 2.100, Glasner 1.500, Weismann 1.200, Klipstein, Gutter, Feliks po 1.100, Silbiger, Wachsberger po 1.000, Scneider 800, Silberstein 700, Scharf 600, Gross, Fränkel, Silberstein, Feiner po 500, drobne 6.400; **Razem 80.360.**

SAMOOPODATKOWANIE

Grybów, Dr. Besen 1.000, Rieger 600, drobne 1.070; **Jarosław,** Dornfeld 1.200, Fliegel, Ziegler po 1.000, Steinbock 600, Dr. Rager, Pohozyles, Horn po 500, drobne 11.550; „Mizrachi": Bajrach 1.500, Gutman, Landau po 750, Kluberg 500, drobne 2.350; **Jasło 600; Strzyżów 2.600; Razem 28.570.**

PUSZKI.

Andrychów 9.200; Brzozów 5.321; Gorlice 4.680; **Grybów 2.881; Kraków, Wachter 1.320,** Bosak 1.200, Gärtner 745, drobne 1.371. **Rzeszów** 2922; Sanok 9.757; Strzyżów 16.750; **Tyrawa-Wołoska** 1.937; Wadowice 10.241; **Żywiec-Zabłocie,** Glücksman 1.500, Nehmer, Tiefenbrun po 1.000, Feiner, Forner, Feliks, Forner, Lieberman, Better, Rotter, Brauner po 500, drobne 2.505; Razem 77.830.

DUNAMY.

Jasło. Uzupełnienie dunamu 500, który K. Ż. F. N. of. na im. Sali Künstler; **Łańcut,** Śluby: Rubenfeld 2.005, Helsinger 1.850, Zbiórka 3.960, dochód z festynu 3.820, różne 420; (II, rata, wpis zastrz. 12.055); **Nisko,** II. rata 4.400; **Pilzno,** III. rata 13.055; **Tarnobrzeg,** Śluby: Mühlbauer-Thaler 12.215, Reis 2.100, Lipschütz-Goldberger 1.300, Flaum 600, Zytryn 500; różne 4.220, z tego K. Z. F. N. of. na im. błp. Nachuma Mühlbauera Idun. Razem **50.945.**

ZŁOTA KSIĘGA.

Borowa, V. rata 3.100, **Jarosław** Steinbock 1.600 Kurzman 800, Grünfeld, Aszkenazy, Dr. Rossberger, Kulman, Graff po 50, drobne 4.850. „Mizrachi": Grüner, J. i M. Reichowie, Pohoryles Donner, Rappaport po 500, drobne 2.400, Blatt 1.000 (V. rata na wpis zastrz. 15.550). **Jasło,** Na nabożeństwie założnemł Dr. Menasse, Dr. Kornhauser, Plocker, Schwimmer po 1.000, Krischer 600, Dr. Stein, Seinwel, Goldstein, S. i M. Haasowie, Altman, Blaser, Werner, Spett, Altman po 500, drobne 7.655, z tego na wpis błp. Arona Wilchferta (I. rata 17.255), **Kolbuszowa.** Uzupełnienie wpisu I. Kirschbauma: Sauerhaft-Wachtel 4.900, Dr. Appel .3000, różne 14.613, Rzeszów, Uzupełnienie wpisu błp. Adolfa Schulca 54.526. **Razem 112.944.**

DRZEWKA.

Andrychów. 6.780. **Brzesko.** Śluby: Laub-Gewinz 3.800, Sperber 2.400, Weisbord 2.000, Perlman z ok. zaręcz. 1.000, Leffelholz 1.000, Steinlicht 500, drobne 650, z tego K. Ż. F. N. na im. Rafaela Perlmana z ok. jego zaręcz. 11 drz. Chrzanów. Śluby: Gutter-Horowitz 3.350, Jeret-Gans 1.700, Richter-Zucker 6.800. Zbiórka w roczn. Herzla 9.600, z tego na im. Chany Halberstam z ok. zaręczyn 10 drz. Chany Rosenberg z ok. zar., Ryfki Obstfeld po 5 drz., H. Reicherównej 1 drz. **Gorlice.** Śluby: Kerz-Berger 15.500, Zambek-Schenkel 7.560, Handwerker 4.000, Apfel 2.510, Dochód z festynu 27.155, zbiórka 16.870. Uzupełnienie ogr. 56.168 na im. Majera Wertheimera, reszta 17.827, na ogr. im. Mojżesz-Degen: z tego na im. Blimy Blach 20 drz., Racheli Weitz 15 drz. Langsam 9 drz., Zambek-Schenkel 7 drz., Kerz Berger 15 drz., Handwerker 4 drz., Dr. Blech, Ch. Langsam, M. Degen po 1 drz. **Jarosław.** Ogr. Wahrenberga: ślub Szargel-Wahrenberg **4.000, 4 drz.,** na im. nowożeńców. **Jasło.** Śluby: Stilman-Rosenberg 4.500, z tego 4 drz. na im. nowoż., Frisch-Holländer 4.200, 4 drz., na im. nowoż., A. Wilchfort na im. siostry Sali z ok. zaręcz. 5 drz. 5.000, **Jordanów.** K. Ż. F. N. na im. błp. Henocha Sternberga 5 drz. 5.000. Kraków. Stow. Markaz na uzupełnienie ogr. Wasserreicha 73.750, Dr. L. Lustbader na im. J. Brodera z ok. jego zaślub. 1 drz. 1000, Ślub Rosenfeld-Wendum 5.600, 5 drz. na im. nowoż. M Wiener 10 drz. 10.000, Łańcut. Kom. festynu na im. Sary Seier 1 drz., 1.000, Mielec, Ogr. Haeckera IV. 14.455. Śluby: Montag 1.510, Pister, Streim 1.940, Birnbaum 2.400, różne 8.605, z tego na im. Idy Ostro 5 drz., Matyldy Galitzer 3 drz., Perli Montag, Pister-Streim po 2 drz. Milówka. Ze zbiórki w rocz. Herzla 5.500. **Nisko.** Ślub Knopf-Wiesenfeld 2.000, z tego K. Ż. F. N. na im. nowoż. 2 drz., na im M. Haber 1 drz. 1.000. **Pruchnik.** 5.300. Rzeszów. Markus Emar 4 drz., Alter Jakób, Halberstanówna, J. Birman po 2 drz., Geles, Reisner, Thaler, Kohn, Seiden, Tennenbaum, Schneeweis, Chaim, Rosenfeld, Keppel, Platzer, Mesing, Sz. Wang, Wolfstätter, Glasberg, Birman L. i A. Kalter, J. Wang, Amkraut, Rebhahn i Dr. Wang po 1 drz. 32.000, Sanok, Ślub Reiss-Rinder 2.720, 2 drz., na im. nowoż., Moritz Schwartz 1.825, 1 drz., Awigdor na im. nowonarodzonego syna Abrahama Bera 1 drz. 1.000, Strzyżów. Zbiórka w roczn. Herzla: Sprang 2.000, Dr. Frenkel 1.000, Keh, Diamant, Hiszfeld, Braw, Berglas, Losówna, Berglas po 500, drobne 13.740. **Tarnobrzeg.** Ewa Flaum 6 drz. 6.000, **Tuchów.** Zbiórka w roczn. Herzla 3.950. **Wadowice.** Zbiórka w roczn. Herzla 17.760, na im. Elli Wasertheil 3 drz., 3.000, **Zimerspitz** na im. M. B. A. **Łańcut 1 drz. 1.000, Razem 344,765.**

KOLONIA TSCHLENOWA.

Maniowy. Ślub Silbiger-Lenz 7.500

FUNDUSZ TSCHLENOWA.

Nisko. 300.

MARKI I TELEGRAMY.

Andrychów 120, **Kraków 300, Wadowce 100.**

ZESTAWIENIE WEDLE MIAST.

Rzeszów 164.413, **Kraków 116.426, Strzyżów** 88.925, Gorlice 78.275, Zawoja 55.000, **Wadowice** 45,451, Jarosław 42.250, Jasło 36.055, Cieszyn 35.170, Tarnobrzeg 29.935, **Rymanów 29.080,** Żywiec-Zabłocie 27.305, **Kolbuszowa 22.513,** Chrzanów 21.450, Ulanów **20.000, Andrychów** 17.200, Sanok 15.802, Mielec 14.455, **Pilzno** 13.055, Łańcut 13.055, Brzozów 11.871, **Brzesko** 11.350, Nisko 9.900, Błażowa 9.000, **Pruchnik** 8.070, Korczyna 7.740, **Maniowy** 7.500, **Tyrawa** wołoska 6.937, Grybów 6.551, Krynica **6.075,** Zagórz 5.900, Milówka 5.500, Jordanów **5.000,** Tyczyn 4.550, **Tuchów 3.950, Borowa 3.100.** 3 miasta niżej 2.000 — 3.760. **Razem 1,002.569.**

Kronika polityczna.

Praga. PAT. Wczoraj otwarto tu obrady biura socyalistycznej międzynarodówki. Porządek dzienny obejmuje dyskusyę nad wnioskami w sprawie złączenia drugiej międzynarodówki z wiedeńską wspólnotą pracy.

Dublin. (AW). Biuro Reutera donosi: Prezydent Dail Eirenn Griffith, uległ atakowi apoplektycznemu. Sprawa pokojowego załatwienia angielskiego irlandzkiego problemu ponosi przez śmierć Griffitha niepowetowaną stratę.

Genua. PAT. Przewodniczący Rady Ligi Narodów wystosował do rządów państw będących członkami Ligi okólnik, w którym zwraca się z prośbą, aby narody te przesłały do sekretaryatu Ligi wszelkie posiadane przez nie daty dotyczące Rosyi.

Belgrad. PAT. Agencya Avala donosi, że dziś wieczorem wyjeżdża kilku członków gabinetu jugosłowiańskiego do Lublany, gdzie mają się odbyć obrady w sprawie gospodarczego położenia oraz w sprawie uregulowania handlu z zagranicą.

Londyn. PAT. Lord Nortcliff zmarł dzisiaj o godzinie 10 rano.

Protest aliantów przeciw reakcyi w Bawaryi.

Berlin. (A. W.) Ambasadorowie Francyi, Anglii, Włoch i Japonii oraz poseł belgijski wręczył rządowi niemieckiemu notę kolektywną z protestem przeciw mowie wygłoszonej w Bawaryi przez von Kahra. Nota protestuje również przeciw antywłoskiej propagandzie uprawianej w prowincyi Adygi przez dzienniki rządowe bawarskie.

Dalsze wydalania Niemców z Alzacyi.

Paryż. PAT. Wczoraj nastąpiły dalsze wydalania Niemców z Alzacyi i Lotaryngii.

ZE SPORTU.

Lwów. PAT. Dzisiejsze zawody piłki nożnej między „Biała-Lipnik" a „Czarnymi" zakończyły się wynikiem na korzyść „Czarnych" 2:0 (1:0).

Lublin. PAT. Zawody między Cracovią a wojskowym klubem sportowym dały 6:0 (1:0) na rzecz Cracovii.

Poznań. PAT. Dzisiejsze zawody między Wartą a Budapesti Torna Club dały 3:3 (2:0).

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Dr. Ign. Schwarzbart. R. odp. Ozyasz Silberbusch. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.